

چا و پ ک و تن ل گ شیرین عبدو

- ژماره ۵۱ ژنامای ووت مـز گردکی لـ گـ هـ ندک لـ شارزایان دـربارای پـتای کـرنا و ناکام جـراوجـرکـانی ساز دا. شیرین عبدو تیشکی خست سـر سیاسـتی تـندروستی و سیستـمی تـندروستی وولـا تـکان:

بـستـری تـندروستی و تـکنـلـژیا و سیاسـتی تـندروستی

پرسیار: دناـد ترامپ، دـوـوـتی چینی تاوانبار کرد بـ اوکردنـوی فایرـسی کـرنا / سارسی ۲، بـاوبونـوی پـتای کـفیدی ۱۹. چین تـمـتی گوستنـوی فایرـسـکـی گـانـدـو بـ تیمـ سـربازییـکانی ئـمـریکا کـ سـردانی شاری و هانیان کردو و لـوـ ماونـتـو. بـپـلی لیکـنـو زانستـکان ودکتـرکان بـت، فایرـسـکـ لـ بازارایکی شـعبی یـو کـ گشتی شـمشـم کوـری تیا فرـشـاو لـ ناوـاستی مانگی ۱۲ و، تا ئـو بوو بـجهیـاندا بـاوبونـو؟ لـ استیدا سـای پار تیمـ پزیشکـکانی جین هـر لـهـمان شار لـ مانگی ۳ دا اپـرتـکی زانستیان لـ مـترسی بـاوبونـوی فایرـسـکـی لـو بـا بـتـو توشوبنی ئینسانـی تـی لـو نـخـشـ بـا وکردبو و. ئـستاش هـی لـ ئـرشیفدا ماو. بـشـکی تر لـ دکتـرکان لـ کـبونـو وکانی بـکـخراوـی تـندروستی جهیانی سـر بـنـتـو و یـکـگرتوکان هـشداریان دابوو بـ (پـتای ئیکس / ناویان بردبو) کـ بـئـگـری زـر بـاود بـتـو و ئـگـر بـوشونـد پـویستـی تـندروستـی کان نـگـرـر بـر، تـم سـیناریـیان چـن لـد دـیتـو؟

ش ع : ئـم سـیناریـیان ئـمریکا و چین کـ هـر یـکـیان تـمـت دـخاتـ پال ئـوی تر لـ راستیدا اـکردنـ لـ واقعـتی کـ بـیان دروست کردوین و ئـم دام دانـو بـو پرسیارو نیگـرانـی خـک بـرامبـر دـسـا تـکانیان لـ و بـ بـوبونـوی ئـم پـتایـدا و بـشـکن لـو مـآساتانـی کـ 7.3 ملیار بـشـر بـ دـستیانـو و ئـنالـنـت. ئایا فایرـسـکـ دروست کراوی چینـیان امریکا ئـو بـ ئـم هـیچ لـ و ناگـتـ کـ و کو سـربازی بـ چـک کتوپر خراوینـت یزی پـشـو و بـ و بـ ووبونـو و لـ گـل نـخـشـکی کوشند دا کـ زانیاری زـرمان نیـ لـ سـری و نـمایـکانی پـمان دـدرنـ نا بـشنو سـر لـ شـوـنـرن و

خستونی تـم بـردم مـترسی داهاتوی کی نابوری تاریک وترسناک. هر واک ئـوـو ئیشار تـتان پـم دا لایـنـم پزیشکی کان بروایان وایـم فایر سـمـکم لـم پـر سـمـی کی سروشتیدا دروست بو وژمار یـکی زـم لـم پزیشکان وزانایانی تـم ندروستی گشتی لـم ۱۹.۲.۲۰۲۰ لـم گـفـاری لانسیتی بریطانی کم یـکم کم لـم گـفـار بـم ناوبانگ پزیشکی کان نام یـکی پشٹیوانیان بـم او کرد و بـم پزیشکان وزانایانی چین کم تـآکید لـم سـمـرچاوی سروشتی فایر سـمـکم دـکم نـو و نیگـرانیان دـربـی کم ئـم جـمـر پروپاگـندان بـم جـمـر لـم دروست کرنی ترس و بـم متمانـی دـبـنـم گـرگ لـم بـم رامبـر هـو و جیهانی کانمان بـم کم نـتر کم کردنی پـم تاکـم. اـپـرت و بـم گـم زانستی کانیش کم ئـم دـم سـمـلم نـت هـم یـم و بـم ئاسانی دـمـست دـم کم و تـم. بـم لام هـم کار کان ی سـمـر هـم دانی ئـم فایر سـمـم وچـم ندین کار ساتی سروشتی ترجید ئـم شوخی پرسیار و ئـستا ئـو و ئاشکرای کم تـم کدانی بـم سنوری ژینگـم و سروشت بـم او و بازرگانی بـم مـم بـمستی قازانج لـم سـمـم می سـمـمایـم داری نیولیبرالیدا بـم شـریـم تی خستـم تـم ژـم مـترسی توش بون بـم فایر سـمـم ئاژ لـم کان کم ئـم دـم لیلی بـم بایـخی تـم و اوی ئـم سـمـم یـم نـک هـم بـم ژیانوباش بـم بـم دانیشتوانی سـمـر زـم و ی بـم کو بـم ژینگـم و سروشتیش و درک پـم نـم کردنی تـم و بـم لکو بـم باکیشی تـم بـم زیان کان ی ئـم جـمـر پراتیکانـم.

[https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(20\)30418-9/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(20)30418-9/fulltext)

پرسیار: ئایا سیاسـم تی تـم ندروستی جهان ی کم مترخمـم؟

ش.ع: لـم ۳۱ دیسـمـبر ۲۰۱۹ چین هـم والی “چـم ند کم یسـم کی التهابی قورسی سنگ لـم ووهان” ی بـم رـمـم خراوی تـم ندروستی جیهانی اگـم یاند کم دواتر ناسرا بـم فایر سـمـم کم رـمـم نای تازـم. لـم ۱۱.۳.۲۰۲۰ دا حالـم تی پاندـمـمک- پـم تـم جیهانی- راگـم یاندرامـم. هـم تا کو ئیستا کم زیاتر لـم 4 مانگـم زیاد لـم 260.000 کم سی کوشتـم و 3.8 ملیون توش بوـم. ئـم دـم کرا و نـم بـم.

بـم گـم مان سیاسـم تی تـم ندروستی وولاتـم کان کم م تـم رـمـم من و دـم نگی نارـم زایـم تی بـم رامبـم ریان لـم جیهاندا بـم رز بـم تـم و.

پـم ش ئـو و ی بـم سـمـرچـم نـم مامـم کردنی و و تـم کان لـم گـم کم رـمـم نا ئـم و تـم و و نی کم مـم و کم زـم رـمـی ولاتانی جیهان لـم بناغـم دا ئامادـم نـم بون بـم ئـم و ی کم کم لـم هـم سـمـم کی کان ی ئـو و ی کم سیستـم تی تـم ندروستی و خزمـم تگوزاری کم مـم یـم تی گشتیان یـم کجار لاواز و بایـخ پـم نـم دراوـم. لـم گـم ئـو و دا کم سـمـم کی رـمـم خراوی تـم ندروستی جیهانی تیدروس غیریسوس لـم کم نگرـم آستانادا 2018 رای گـم یاند کم نیو ی

نځو 7.3 مليارۍ دانېشتوانۍ زېږېدې دېستي ځانگات به خزمېت گوزاري تېندروستي بناغۍي لېوانې نځخشي گوزارواو ونځگوزارواوكان وتېندروستي مناځان ودايكايېتي ومناځ بون وتېندروستي جنسي ودېرووني وهتد...نك هر ئېم بهلكو لېم سالانې ځاېوردودا دېبينين لې زېر وولاتي دنېادا كې تا رادېكې ئېم خزمېت گوزاريانې تيايې به شوېكې سيستمېماتيك وبېردېوام هرشي كراوېتې سېر ولاواز كراوې به بهېز كړدني كېرتي تايېت وهېنانې ناوېوي بازاروقازانچ وكېم كړدنېوي ځځ وبېرپرسيېتي دېوېت لې دابين كړدني ئېم پېداويستيې سېرېكيانې كېمېلگا. ئېم واي كړدوې كې سيستمېم گشتيېكان زياتر وزياتر لاواز بن وتواناي بهرگېگرتني هيچ جېرې شوېكېكي لېم بابېتېيان نېبېت. زاناو شارېزا تېندروستيېكان زېنگي ئېم مېترسيېيان لې داوې و هاوارېكانيان پشېت گوې خراوې.

بې نمونې لې 2014 دا دوو دكتېري شارېزا لې تېندروستي كېمېدا لې برېطانيا ئېشارېتيان بېوې دا كې پانديميكي داهاتو رووي دا (نكې ئېگېر) كې لېوانېيې ئنفلوېنزاي تېير بېت يان شتېكي كې تېنها چېند هېفتېيېكمان بې دېستېوې دېبېت ئېمې ماناي وايې پانديميكي لې ليستي سېرېوي مېترسيېكاندا بوې لې ولاتېكېدا وې ئېم دكتېرانې تيشكيان خستې سېر ئېوي كې چاكسازيېكاني دېولېتي 2012 ي سيستمېمي تېندروستي گشتي برېطانيا ئېم مېترسيېي زېر زياتر كړدوې. سيستمېمي تېندروستي برېطانيا بې يېكېكې لې سېركېوتوترين سيستمېمېكاني ووېا تې پېشكېوتوېكاندا ناسراوې كې بې خځاېيې بې هېمو دانېشتوانې وېا تېكې. لې ماوېي 30 سايې رابوردودا حكومېتې جېراوېجېرېكاني برېطانيا هرشيكي توندو بېردېواميان كړدېتې سېر ئېم سيستمېمې بې مېبېستي بېبازار كړدني ودېرهېناني وردې لېدېست كېرتي گشتي بې كېرتي تايېت وچنيناوې قازانچ. ئېوې بو چېندين خزمېت گوزاري تېندروستي داخران وې يان كېم كرانېوې وژمارېيېكي زېر لې كرېكارو كار بې دېستېكاني دېركراون وئېم هرشي نكې تېنها كېرتي تېندروستي بېلكو هېمو خزمېت گوزاريې گشتيېكاني وېكو خوځندن وها تو چې خزمېت گوزاريې كېملايېتيېكان و سيستمېمي بېنېفيت و خانو بېرې وهتد گرتېتېوې بې اديېكې كې ځځېي هېژاري لې وېا تېكېدا يېكې جار زيادي كړدوې وبېتې كېشوېيېكې بې ځځخراوې ځځرخوازيېكان كې خېشيان بې هېمان شوې ئېم پېرېسېيې گرتونيېتېوې. ئېم واقيعېتانې زېر بې جواني لې فليمي (ئاي دانيل بلېك) ي دېرهېناري سېشاليست كېن ځځ دا ئاشكرا كراوې.

هاتني كېرېنا:

كېواتې كېم تېرخېميېكان لې ئېستادا دېستي پې نېكړدوې ودرېژر خايېنې وئېم سيستمېمې خې بېشوېكې لې كارېساتېكې. لې گېل سېر

▪ کرکارانی کار بناغییدکان وک: کارمندان تندرستی وگواستندو ورگگوبان وپست وکرکارانی شاروانی وئوانی ل سوپرمارکیتکان ول نامادکرن وپاکجکردنی خواردن کار دکن. ورینماییکانی لمالو مانو نایانگرتو. لبرئو ئمان زیاترین لژئی ئگگری توشبونیان بخشیک ه. لگل ئمش دا دبیین وواتکان کم ترخمیک کی یک جار زریان بامبرئم گروپان کردوو بخ تایب تی ل دابین نکردنی پداویستیکانی خ پاراستن ل توش بون بخ کرنا ونا لشنی نامژگاریکان ئو تا دبیین ژماریک کی برچاو ل ستافی تندرستی ورگگوبان وکرکاری تری ئم کار بناغییان گینایان ل دست داو وگیان ل دست ئدن. ئم ل کاتک دایک ل سرتاسری جیهاندا کمیک کی یکجار زر ه. ل ستافی خزمات گزاری بخ تایب تی کرتی تندرستی بخ پی کخراوی تندرستی جیهانی.

▪ پاکجی یارم تی نابوریکان ژماریک کی زر ل کرکاران ناگرتو وئمان هچ زمان تکی نابوریان نی ل بر ئو لکاتی توشبونی خیان یان ئندامانی خانوادیان بخشیک ب ئسانی ناتوانن دست ل کار هگرن ول مائو دانیشن. ئم بت رگرک لببردم کم نترل کردنی بلاو بونوی فایرسمک. ئم جگ لبوی ک ووالتانک وکو عراق هچ یارم تی کی نابوریشی دان ناو.

پرسیار: تبیینی کی گرنگت ه. لبس لب ووشوئنانی دوائان گرتویان ت بر بر ب برت سککردنوی پتا ک؟ ئایا مدیلی چینیت پ سرکک توو بوو یان سویدی؟ کریات لگگ ئم ریکا پ چن بوو؟ ئایا بخچی ئیتالیا سیستمی تندرستی ککای ل تواوی ئوروپا پکک و تتر بوو؟

ش ع: برراورد کردنی راست وخی ولاتکان و تآسیری پتا ک لبسریان کارکی راست وخی ومستقیم نی و ه وواتو سیستم کی جیاوازی ه. لب تمار کردنی کیسکان. بلام چ ند نمونیک کی سرکک وتو ه. لب جیهانداک ئومد بخشی و نشان ددن ک کارکردنی بل پل وهاوئا هنگ دتوانت تارادیک کی زر بر ب فایرسمک بگرت و لانی کم ل خراپترین نتیج بمانپارزت بل نمون کریای باشوور ک زر بل چی تست وب دوا داجونی کرد ویان المانیا ک بل پل لژئی تستیان زیاد کرد و نیوزیل ند بل همان شوو

ستراتیژی له ناو بردنی پیاده کرد. به پچه وانه ی ئه مانه و ده بینین وولاتانی امریکا و بریطانیا و برازیل به نمونه به جولانه وای خاوه و ناوه شنی و سه ر له شه و او ی ئام ژگار یه کانیان و اکشهانی په نجه ی ته مه ت به ئه م و نه و و بیرکردنه وای ته سک له سنوری جه غرافیه ی واته کانه ده به مه به سته ناوچه یی له باتی ها و نه ه نگی له سه ر ئاستی جیهان بو ه ه ی نه نه یه کی یه کجار ز له له تووش بوان و مردنیش. ئه م جه ره به بایه خه و که م ته ره میه ی وولاته کان به ته شو نه ی نار زایه تی به کی به رفراوانی خه لک و نه ی ده ول ته کانی جیهان له پاراستنی به ره و نه ندی ها وولاتیا نیانی خسته ته ره ره پرسیار و نه .

پرسیار: به ده نیایه ی و نه ، ه ره که س ولایه ن و گروپ و حزبه کی سیاسی جدی پاش که ره نا ده به ته پر نه نه یه کی گرنگی سیاس ته ته نه ندروستی گشته له به رنامه که یده بگونه نه ته ؟ نه و که نه یه کی گرنگ به سه ره رج به م جومگه کانی سیسته می ته ندروستی واته ده به ته ؟ له وانه گی ته چ به رنامه و پر نه نه و ستانده ردیکی زانسته پیویسته به که مه نه گی ئه مه نه ؟

به رای من ئه م په تایه دوو که شه ی ئه مه نه ی خسته و و که مره قایه تی گه یشته ته شو نه که که چاره سه ره کردنیان به ته په داوویسته که قابیلی دوا که وتن نه یه . یه که میان نایه کسانیه و دوو به نه بونی خزمه ت گوزاری ته ندروستی گشته به ه مه وان و به به خه نه ایی.

که ره نا که شه ی نه و به شانیه که مه نه ی زه ق کرده و که ده سه نه اته داران نایان بیستن و نایان بین و له پلانه ئا بوری و که مه لایه تی و سیاسیه کانیان ده حیسابیان به ناکه نه . که ره نا ه مه جیهانی به ئا گاه نه یه و که نایه کسانیه کی خه یایه ده ورو به ری داوین. که فید-۱۹ چاله نه یه کی بایه له جیه که جگ له باری فیزیکی و ده رونی ئاکامه کانی که مه لایه تی و ئا بوری و در نه خایه نه . ده توانم به مه که به له که نه یه و له بایه گرافی توشو نه کانه و نه و گروپانه ی که زیاترین زیانیان په گه یشته نه گی چاره سه ره به رگرتن به په تا و کاره ساتی تری له مه جه ره مان به ده رده که و نه ت.

ما په ری بی بی سی نیوز ره نه ی ۸/۵/۲۰۲۰ ده نه ته که دانیشتوانی ناوچه ه نه ژاره کان دووقات نه گه ری مردنیان به که ره نا ه یه (۵۵/۱۰۰۰۰۰) و که له ناوچه ده ول مه نه نه کان (۲۵/۱۰۰۰۰۰).

ه نه چ پر نه نه یه کی ته ندروستی گشته کاته که ده توانه ته خزمه ت به که مه لگا بکات که ه مه مو تو نه نه کانی که مه نه به به خه نه ایی و به به ه نه جیا وازی که ده ستیان په نه ابگات.

نه وای که په ویسته ه ه مه مو واته کانه ده سیسته مه کی ته ندروستی و چا و

دېري كېمېټې ته (صحې ورعايې اجتماعيې) گشتي يې بې ستانداردې كې
بېرز لې فېر كړ كړدن وراهېنان وئامرازودېزگاي كوايټي بېرز وبې هېل
ومېرجي كار كړدن وموچېي كې باش بڅوي شايستې بې هېمو كارمېندان كې
بتوانېت خرمېتگوزاريېكان پېشكېش بې كېمېل بكات بې يېكساني وبې بې
جياوازي وپارېزراو بېت لې دست تېوړداني كېرتي تاييېت وبازا
وسياسېتې ئابوريې نيوليبراليېكان.

شيرين عبدالله

9.5.2020